

(наприклад, призначення на посаду, звільнення з посади, участь у притягненні суддів до дисциплінарної відповідальності тощо). Таким чином, закріплений у Конституції України та чинному законодавстві конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя обґрунтовується представництвом у ній інтересів органів державної влади. Здійснення Вищою радою правосуддя закріплених функцій є фактором забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах об'єктивності, законності, відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів і визначають, що Вища рада правосуддя займає особливе місце в системі органів державної влади.

Отже, вищевикладене надає можливість констатувати, що дослідження особливостей функціонування Вищої ради правосуддя, як оновленого вищого органу суддівського врядування є особливо актуальною темою сьогодення, оскільки дієвість роботи Вищої ради правосуддя в значній мірі залежить від аналізу діяльності Вищої ради юстиції, яка фактично здійснювала схожі функції.

Хальота Андрій,

професор кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н., доцент

НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ ЩОДО ВИБОРІВ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

З метою побудови України як демократичної, правової держави в Основному Законі України створені основи народовладдя шляхом закріплення положення про те, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування (стаття 5 Конституції України) [1]. Основною формою безпосередньої демократії виступають вибори. Разом з тим, виникає потреба ефективізувати процес народного волевиявлення під час проведення виборів народних депутатів України, оскільки саме парламентські вибори відіграють важливу роль у легітимація парламентського корпусу та в цілому Верховної Ради України як єдиного представницького органу всього народу України.

На шляху українського державотворення відбувались різні реформи виборчої системи щодо виборів народних депутатів України. Дані вибори проходили згідно різних редакцій законів України «Про вибори народних депутатів України», які закріплювали: мажоритарну виборчу систему абсолютної більшості в першому турі та мажоритарну виборчу систему відносної більшості в другому турі виборів (1993 р.); змішану виборчу систему – 50 % парламентарів обиралися за мажоритарною виборчу систему відносної більшості та 50% - за пропорційною виборчою системою з жорсткими списками (1997 р.); пропорційну виборчу систему з жорсткими списками (2004 р.); змішану виборчу систему – 50 % парламентарів обиралися за мажоритарною виборчу систему

відносної більшості та 50% - за пропорційною виборчою системою з жорсткими списками (2011 р.).

В суспільстві виникла потреба реформувати виборче законодавство шляхом прийняття Виборчого кодексу України, який кардинально змінив би модель виборчої системи, що застосовується на парламентських виборах. Такий проект був внесений народними депутатами до Верховної Ради України, який передбачає застосування пропорційної виборчої системи персоналізованого голосування, що дозволяє виборцям проголосувати за конкретного кандидата, включеного до регіонального списку партії [2].

Відповідно до проекту з метою висування списків кандидатів у народні депутати загальнодержавний виборчий округ повинен поділятися на 27 регіональних округів. Партія висуватиме кандидатів у вигляді єдиного списку кандидатів у загальнодержавному виборчому окрузі, який формується та затверджується з'їздом партії. З числа кандидатів, включених до загальнодержавного виборчого списку, партія формуватиме і затверджуватиме регіональні списки кандидатів у народні депутати України у кожному виборчому регіоні. Регіональний виборчий список партії повинен включати не менше п'яти кандидатів. У розподілі мандатів депутатів буде брати участь виборчі списки кандидатів, які за підсумками голосування на виборах народних депутатів України набрали не менше чотирьох відсотків дійсних голосів виборців у загальнодержавному виборчому окрузі [2].

Розподіл мандатів здійснюватиметься ЦВК і буде відбуватися у два етапи: 1) мандати розподілятимуться між кандидатами, включеними до регіональних виборчих списків політичних партій (при цьому черговість включення кандидатів у регіональний список змінюється ЦВК за результатами голосування залежно від відсотку підтримки виборцями окремих кандидатів, включених до регіонального списку); 2) на рівні загальнодержавного виборчого округу розподілятимуться мандати, які залишились не розподіленими за результатами першого етапу. З цією метою ЦВК встановлює загальну кількість невикористаних голосів виборців, поданих у загальнодержавному виборчому окрузі на підтримку виборчого списку кожної партії, та ділить їх на виборчу квоту. Мандати, які залишились не розподіленими за результатами першого етапу, розподіляються між кандидатами, включеними до виборчих списків партії у загальнодержавному окрузі, в порядку їх черговості у загальнодержавному виборчому списку цієї партії[2]. Цей законопроект передбачає ряд позитивних рис:

- відмову від змішаної виборчої системи обрання народних депутатів України;
- виборці зможуть голосувати за конкретних кандидатів у народні депутати України;
- партія отримає пропорційну кількість мандатів.

Головними недоліками пропорційної системи з відкритими списками є втрата безпосереднього зв'язку виборців з кандидатами у депутати і вже обраними за партійними списками депутатами. Контроль за діяльністю депутата здійснює у цьому випадку безпосередньо політична партія, але

частіше не в інтересах народу, а переважно власних, партійних. До того ж, застосування єдиного списку кандидатів у загальнодержавному виборчому окрузі, який формується та затверджується з'їздом партії, стимулюватиме політичну корупцію, купівлю-продаж місць в прохідних частинах списку. Тому вважаю, найбільш ефективною виборчою системою під час виборів народних депутатів України є пропорційна виборча система з преференціями. При застосуванні системи преференцій виборець не просто голосує за списки партії, що обирає, а й робить помітку навпроти номеру того кандидата в кандидатському списку від партії, якому він віддає свій голос. Таким чином, обирається той, хто отримав найбільше число преференцій, в разі рівності кількості преференцій у кількох кандидатів від партії перевагу віддають тому, хто займає вище місце у партійному списку. Ця система практикується у Фінляндії, Бельгії, Нідерландах. Позитивним моментом пропорційної виборчої системи з преференціями є можливість виборців сформувати рейтинговий список кандидатів в народні депутати України на самих виборах шляхом персоніфікації свого волевиявлення щодо того чи іншого кандидата, що поданий у списку кандидатів від конкретної політичної партії чи блоку партій. Також вважаю, що необхідно встановити невисокий виборчий бар'єр (2-3%), дасть змогу забезпечити оновлення політичних еліт, підвищити відповідальність партій за власні рішення та діяльність Уряду України, що формований широкою парламентською коаліцією.

Отже, питання модернізації законодавства, яке визначає основні засади, організацію і порядок проведення парламентських виборів в Україні, є надзвичайно важливим, актуальним та потребує подальшого розгляду та обговорення громадянським суспільством і органами державної влади України.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Проект Виборчого кодексу України № 3112-1 від 02.10.2015 р. // http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=5667

Хаталах Дар'я,

студентка 1 курсу 105 групи ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н., доцент **Лук'янець Валентина**

КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Конституція України – юридичний акт, який має найвищу юридичну силу і є основним джерелом вітчизняної правової системи. В сучасних умовах, коли в нашій державі відбуваються реформаційні процеси, зокрема у сфері судової влади, правоохоронній системі, особливо актуальним постає питання забезпечення належних гарантій дотримання прав і свобод, які визначає Конституція України. Так, в сучасних умовах бачення проблем дотримання прав